

STRATEGIJA PREMA MLADIMA OPĆINE ILIDŽA 2025-2029.
sažetak

Koordinaciono tijelo i radne grupe su u procesu izrade strateškog dokumenta radili na utvrđivanju sistemskih odgovora na potrebe mladih i uspostavljenih mehanizama brige o mladima a zatim kreiranju strateških ciljeva u okviru kojih će se razvijati mehanizmi i mjere podrške u oblastima od interesa za mlade a što su:

1. Obrazovanje i nauka mladih
2. Rad, zapošljavanje i poduzetništvo mladih
3. Socijalna briga mladih
4. Zdravstvena zaštita mladih
5. Kultura i sport
6. Aktivizam (učesće, volontiranje, migracije) mladih
7. Mobilnost mladih
8. Informisanje mladih
9. Slobodno vrijeme
10. Identitet mladih
11. Sigurnost mladih

Gore pomenute oblasti su takođe bile predmetom istraživanja o položaju i potrebama mladih a u svrhu kreiranja strateškog djelovanja prema mladima koje se utvrđuje strategijom prema mladima Općine Ilidža.

Istraživanje o položaju i potrebama mladih je uz mapiranje postojećih odgovora polazište za izradu situacione analize kao osnova strateške platforme pri izradi strategije prema mladima.

Na terenskom prikupljanju podataka u okviru istraživanja položaja i potreba mladih Ilidže radio je tim mladih anketara sa područja općine Ilidža a istraživanje je provedeno u periodu august-novembar 2024. godine. Tokom istraživanja anketirano je 385 osoba u dobi između 15 i 30 godina, nastanjenih na području općine. Osim anketiranja ispitanika, kao sastavni dio istraživanja urađene su dvije fokus grupe, jedna sa mladima iz gradskih a jedna fokus grupa sa mladima iz prigradskih naselja općine Ilidža u cilju boljeg razumijevanja podataka iz istraživanja.

U realiziranom uzorku na terenu najveći broj osoba bio je iz grupe mladih starosti od 25 do 30 godina (36,8%). Mladih u dobi od 15 do 19 godina u uzorku bilo je 30,3%, dok je mladih od 20 do 24 godina 32,7%. Iz vangradskih sredina bilo je 18,7% mladih, dok ih je iz gradskih bilo 81,29%.

Strateška platforma u glavnim crtama prikazuje mapirano stanje i položaj mladih u referentnim oblastima života od značaja za mlade koji su predstavljeni u vidu situacione analize, sačinjene SWOT analize, analize o položaju i potrebama mladih te određivanjem fokusa i prioriteta pravaca strateškog djelovanja u narednom periodu za ostvarenje vizije i strateških ciljeva razvoja. Kod izrade SWOT analize nastojalo se da analiza bude što objektivnija, koncentrirajući se što je moguće više na posmatranje stvari iz ugla učesnika u strateškom procesu. Tablica je nastala kao rezultat analize matrica koje su popunjavale radne grupe i time ukazale na trenutnu situaciju unutar svog sektora i na osnovnu provedenog istraživanja na uzorku mladih.

OBRAZOVANJE

Kada je riječ o obrazovanju mladih, prema odgovorima anketiranih, četverogodišnju školu na Ilidži završilo je 51,9% mladih, dok je trogodišnju završilo njih 4,7%. Dakle, ukupno 56,6% ispitanih ima srednjoškolsko obrazovanje. Visoko i više obrazovanje ima 28,9% ispitanika, a najviše ih je s prvim stepenom visokog obrazovanja bachelor/ bakalaureat (21,6%). Magisterij

je završilo 5,2% ispitanika, a od toga 55% muškaraca i 45% žena. Osnovnu školu završilo je 13,8% mladih, s tim da u navedeni postotak ulaze i mladi koji pohađaju deveti razred osnovne škole i oni koji su još u procesu srednjoškolskog obrazovanja.

Od mladih koji su anketirani u sklopu istraživanja, 9,6% ih je kazalo da prima stipendiju od općine. Od Kantona Sarajevo stipendiju prima 1% ispitanih, od nekog preduzeća 1%, dok od određene organizacije stipendiju, prema njihovim tvrdnjama, prima 4,4% mladih. Neku drugu stipendiju od ponuđenih opcija odgovorilo je da prima 2,3% mladih. Nikakvu stipendiju ne prima 66,5% ispitanika. Da trenutno nisu u procesu obrazovanja odgovorilo je 11,4% ispitanih.

Nakon posljednjeg završenog stepena obrazovanja, 30,9% mladih na Ilidži je izjavilo da nisu upisali još neku višu školu ili studij, dok spolna struktura pokazuje da je više muškaraca koji ne nastavljaju obrazovanje (65,5%) u odnosu na žene (34,5%). Kada se govori o razlozima nenastavljanja daljnjeg obrazovanja, 31,09% mladih nije nastavilo jer su pronašli stalno zaposlenje, a da nisu vidjeli perspektivu u daljem obrazovanju odgovorilo je njih 26,05%. Treba imati u vidu da je zbog finansijskih razloga od daljnjeg obrazovanja odustalo 17,64% mladih. Mladih koji su odgovorili da su završili magistarski ili doktorat, te im je to sasvim dovoljno, ima 5,04%.

Praktična nastava važan je dio procesa obrazovanja učenika za bilo koje zanimanje, kako bi učenici teoretski dio koji uče tokom školovanja mogli primijeniti kasnije u radu. Prema rezultatima anketiranja, 31,9% mladih nije nikako imalo praktičnu nastavu tokom redovnog školovanja, dok ju je rjeđe od jednom sedmično imalo njih 14,3%. Jednom sedmično praksu je imalo 16,6% mladih, a nekoliko puta sedmično praktičnu nastavu je pohađalo njih 26,8%. Svaki dan praktičnu nastavu imalo je 6,2% ispitanih. Mladi su nedostatak praktične nastave potvrdili kao problem broj jedan u obrazovanju, a o tome su detaljnije govorili u fokusnoj grupi. Osim toga, spominjalo se neadekvatno ponašanje profesora i nastavnika prema učenicima, što se smatra jednim od problema.

Mladi Ilidžanci smatraju da se mnoge stvari moraju izmijeniti u polju formalnog obrazovanja kako bi ono bilo kvalitetnije i pružalo adekvatno znanje, ali i učenje i unapređenje određenih vještina. Kao jedan od najvećih nedostataka 24,9% ispitanika istaklo je manjak prakse u nastavi, dok ih 15,8% kaže da su problem preopširni nastavni planovi i programi. Osim toga, 8,8% ispitanika kao problematičnu je izdvojila i praksu naučnoistraživačkog rada koja nije u skladu s realnim potrebama u ekonomiji. Nedostatak stipendiranja/kreditiranja, a posebno u visokom obrazovanju, problem je za 7,5% ispitanika. I odnos nastavnika prema učenicima ili studentima je nešto što mladi na Ilidži smatraju da treba promijeniti, a to misli 7,8% ispitanih. Nestručnost nastavnika ili profesora u školama problem je za 6,8% mladih. Također, za 7% mladih problem je i neadekvatna tehnička opremljenost. Da se u obrazovanje trebaju uvesti teme koje potiču razvoj preduzetničkog duha kod mladih smatra 5,7% ispitanika, a da im trebaju teme koje se tiču preduzetništva ističe 3,1% mladih.

ZAPOŠLJAVANJE

Kad su u pitanju nezaposleni, prema Statističkom biltenu koji objavljuje JU "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo", a koji je objavljen 30. septembra 2024. broj nezaposlenih na Ilidži iznosio je 8.105. Kad su u pitanju mladi, na Ilidži su do 30. septembra na Birou za zapošljavanje bile 1.563 osobe. Od toga, 158 nezaposlenih je iz kategorije od 15 do 19 godina. Nezaposlenih mladih od 20 do 24 godine bilo je 541, a od 25 do 29 godina 846.

Prema podacima koje je prikupila radna grupa za rad i zapošljavanje, nezaposleno je više od trećine mladih na Ilidži, odnosno 36,9%. Među nezaposlenim je 62,7% osoba ženskog spola

(572 od ukupno 907 nezaposlenih mladih) i 37,3% osoba muškog spola. Iz grafičkih prikaza 3 i 4 vidljivo je da je najveći broj nezaposlenih mladih ljudi starosne dobi 25-29 godina. Najveći broj nezaposlenih mladih ljudi je srednje stručne spreme, i to starosne dobi od 25 do 29 godina.

48,6% mladih Iliđanaca smatra da je najbolje imati vlastiti biznis, dok 16,4% kaže da je najbolje raditi u javnom, odnosno, državnom sektoru, porodična firma je najbolji izbor za 9,1% ispitanika, internacionalna korporacija za 7,5%, dok je realni sektor odabralo 3,9% mladih. Samostalan rad, odnosno rad kao freelancer, najbolji je izbor za 5,7% mladih.

Prema rezultatima istraživanja 56,4% mladih (53% žena i 47% muškaraca) bi željelo pokrenuti vlastiti biznis ali nisu u mogućnosti, 10,6%, mladih aktivno radi na pokretanju vlastitog biznisa, dok je 5,5% mladih već pokrenulo svoj posao. Ni u kom slučaju vlastiti biznis ne bi pokrenulo 14,5% mladih koji su popunili anketu, i to većinski osoba ženskog spola (64,3%). Da ne znaju da li bi pokrenuli vlastiti biznis odgovorilo je 10,9% mladih.

Zasnivanje prvog radnog odnosa je vrlo izazovno jer poslodavci traže radno iskustvo a osoba koja je tek završila obrazovanje ga nema pa je istaknuto kako je mladima potrebna podrška da se stekne radno iskustvo iako neki mladi iz obrazovnog sistema izlaze sa kompetencijama. Izazov u zapošljavanju su i relativno niske cijene rada na poslovima koje mladi mogu obavljati preko studentskog servisa ali i nerealna očekivanja osoba koja tek izlaze na tržište rada.

Na području općine Iliđa 69,4% ispitanih mladih nikada nije čulo za neki vladin program zapošljavanja te samim tim nisu ni bili korisnici. Od ukupnog broja ispitanih, njih 28,3% je odgovorilo da jesu čuli za neki od programa zapošljavanja koje podržava lokalna zajednica. Mladih koji su čuli za neki program zapošljavanja, ali nisu bili korisnici ima 86,2%, a 9,1% mladih su bili korisnici vladinog programa za zapošljavanje.

S druge strane, Općina Iliđa svake godine putem javnog poziva, poziva mlade sa visokom stručnom spremom bez radnog iskustva na stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa u Općini Iliđa. Pravo prijave na Javni poziv imaju osobe koje nemaju radnog iskustva poslije završene visoke stručne spreme, odnosno visoke škole prvog i drugog ciklusa Bolonjskog sistema školovanja. Stručno osposobljavanje traje 12 mjeseci i oni koji zadovolje uslove obavljaju praktičan rad u općinskim službama. Općina Iliđa potiče i samozapošljavanje, a u 2023. i 2024. godini podržano je samozapošljavanje 35 osoba od kojih je 24 mladih. Javni poziv je inače namijenjen populaciji od 18 do 35 godina.

Najveći izazovi u oblasti zapošljavanja, samozapošljavanja i poduzetništva mladih po procjeni nadležne općinske službe su odustajanja i općenito slabija zainteresiranost za prijave na javne pozive. Takođe, uočena je i nedovoljna finansijska pismenost mladih, te potreba za stručnom i kontinuiranom pomoći u domenu računovodstveno-knjigovodstvenih poslova kad je u pitanju pokretanje vlastitog biznisa. Kratkoročnost programa (godina za godinu) takođe može biti jedan od uzroka nedovoljne učinkovitosti. Dugoročne mjere poticaja , kao trogodišnji programi podrške novim biznisima, mogli bi dati veći osjećaj sigurnosti i poticaj mladima za samozapošljavanje, odnosno pokretanje vlastitog biznisa.

SOCIJALNA BRIGA O MLADIMA

Mladih koji doprinose svom kućnom budžetu, prema njihovim tvrdnjama, ima 38,7%. Treba istaći da u ovom slučaju više doprinose muškarci, jer je među onima koji su rekli da doprinose kućnom budžetu bilo 66,4% muškaraca i 33,6% žena. Mladih članova domaćinstva koji doprinose kućnom budžetu, ali ne redovno, ima 24,7%. Prema rezultatima istraživanja, mladih koji nikako ne doprinose kućnom budžetu ima 34%.

Među mladima koji su učestvovali u anketiranju najviše ih je potvrdilo da nemaju nikakvih ličnih prihoda (17,4%). Do 200 KM mjesečno, prema tvrdnjama mladih, prima 8,8%, dok od 201 do 400 KM prihode ima 5,5% ispitanih mladih. Od 1.001 do 1.200 KM primanja ima 5,5% ispitanika, a 5,2% ih je izjavilo da primaju iznos od 801 do 1.000 KM. Od 601 do 800 KM mjesečno ima 4,9% mladih. Više od 2.000 KM prima 4,9% ispitanika. Na pitanje o ličnim prihodima nije željelo odgovoriti 21,8% ispitanika.

Kao priličnu dobru 59% mladih ocijenilo je finansijsku situaciju u njihovom domaćinstvu, a veoma dobrom 18,2% ispitanika. Kao prilično lošu je finansijsku situaciju označilo 12,7% mladih, dok je veoma lošom ocijenilo svoju finansijsku situaciju 3,4% mladih.

Kao i u ostalim dijelovima naše zemlje, većina mladih u općini Ilidža živi sa svojim roditeljima. Prema rezultatima istraživanja, u ovoj bh. općini 69,1% mladih živi u stanu/kući koji je u vlasništvu njihovih roditelja. Ilidžanaca koji žive u stanu koji je u njihovom vlasništvu ili vlasništvu njihovog bračnog partnera ima 8,6%. Kao podstanar s roditeljima živi 7,5% mladih, a kao podstanar odvojeno od roditelja živi 9,6% ispitanika. U internatu ili domu živi 2,9% mladih s Ilidže.

Mladi Ilidžanci su visoke cijene nekretnina i iznajmljivanja stanova naveli kao glavni razlog zbog kojeg se mladi ranije ne osamostaljuju, odnosno zbog kojeg dugo žive kod roditelja.

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA MLADIH

Sistematski pregled u posljednjih godinu dana obavilo je 37,4% mladih Ilidže, dok ih je 35,6% obavilo pregled prije više od godinu dana. Da se ne sjećaju kada su obavili sistematski pregled kazalo je 24,9% ispitanika. Prema njihovim tvrdnjama, sistematski nikada nije obavilo 1,6% mladih. Od osoba koje su obavile sistematski pregled, 51,4% ih je istaklo kako je to uradilo radi posla ili polaganja vozačkog ispita, a tu ne postoji velika razlika po spolu (53,5 % muškaraca i 46,5% žena). Pored toga, 16,3% mladih kaže kako su sistematski uradili samoinicijativno, jer su se željeli pregledati.

Iz rezultata analize istraživanja položaja i potrebe mladih općine Ilidža iz 2016. može se vidjeti da su mladi bili skloniji obavljanju sistematskog pregleda nego što je to slučaj danas. Tada je oko 53% mladih općine Ilidža obavilo sistematski pregled u posljednjih godinu dana, bez značajne razlike bazirane na spolu.

Prvi ginekološki pregled sa 17 godina imalo je 4,5% djevojaka, a s 18 godina prvi put se pregledalo 5,02% djevojaka. U 20. godini prvi ginekološki pregled imalo je 4,52% djevojaka. Na ovo pitanje nije željelo odgovoriti 18,59% ispitanica, a 12,56% odgovorilo je kako se ne sjećaju kada je bio njihov prvi pregled kod ginekologa. Visoke stope odbijanja odgovaranja na pitanja o reproduktivnom zdravlju kod mladih žena općine Ilidža ukazuju na potrebu promjene pristupa ovim pitanjima svih učesnika brige o reproduktivnom zdravlju mladih.

Najviše anketiranih mladih ima zdravstveno osiguranje preko roditelja, i to 39,5%, jer je većina i dalje u nekom procesu obrazovanja. Druga značajna kategorija su zaposleni, odnosno oni kojima poslodavac uplaćuje osiguranje (30,9%). Privatno osiguranje ima 7,5% mladih, a neko drugo osiguranje koje nije bilo ponuđeno u odgovorima u anketi ima 8,6% ispitanika. Zdravstveno osiguranje preko biroa za zapošljavanje ima 5,2% mladih osoba. Da ne znaju da li su osigurani odgovorilo je 3,9% mladih.

Što se tiče sportskih aktivnosti, oko trećina mladih, odnosno 33,2%, ne bavi se sportom ili rekreativnim aktivnostima. U ovoj kategoriji dominiraju žene, kojih je 60,2%, dok je neaktivnih muškaraca 39,8%. S druge strane, onih koji se svakodnevno bave sportskim aktivnostima ima 12,7% (muškaraca 69,4% i 30,6% žena). Sportske aktivnosti dva do tri puta sedmično ima

27,3% mladih. Jednom sedmično aktivno je 12,7% mladih, i tu nema velike razlike po spolu. Rjeđe od jednom sedmično vježba 11,9% ispitanika.

Usluge psihologa nikada nije koristilo 61,6% mladih u općini Ilidža, dok ih je 34,8% bilo kod psihologa. Kao razlog zbog kojeg nisu koristili usluge psihologa, mladi najčešće navode da nisu potražili pomoć jer nisu osjetili potrebu (87,3%). Osim toga, 5,9% mladih potvrdilo je da je željelo posjetiti psihologa, ali da nisu znali kome da se obrate, a 1,26% mladih je istaklo kako im je bilo neprijatno potražiti psihološko savjetovanje.

AKTIVIZAM MLADIH (učesće, volontiranje, slobodno vrijeme mladih)

Kada se sve sagleda, mlade Ilidže najviše zanima politika u BiH, FBiH i na lokalnom nivou što su pokazali odgovori ispitanika. Interes za lokalnu politiku je na trećem mjestu i za nju se zanima 52,2% Ilidžanaca.

Mladi u općini Ilidža smatraju da je glasanje na izborima najefikasniji način za postizanje društvenih promjena – tako misli 67,8% ispitanika. Rad u nevladinim organizacijama kao djelotvoran vidi 53,2%, dok je rad u političkim strankama efikasan za 41,3% mladih. Ipak, značajan broj mladih izražava sumnju u učinkovitost političkog angažmana i rada u organizacijama.

Članstvo mladih u organizacijama civilnog društva je na veoma niskom nivou u općini Ilidža i 79% mladih kaže da nije član niti jedne organizacije. Ukoliko su članovi nekih organizacija, onda su to najčešće omladinske organizacije (11,7%), političke stranke (2,9%), religijske omladinske organizacije (3,9%) i organizacije za ljudska prava ili humanitarnu pomoć (3,6%).

Mladi u općini Ilidža volontiraju kada za to imaju priliku i to najviše izvan Ilidže jer, prema njihovim riječima, prilika za volontiranje u njihovoj lokalnoj zajednici je malo, pa bi zato voljeli da imaju više mogućnosti da svojim volonterskim radom doprinesu svojoj zajednici.

Prema istraživanju o položaju i potrebama mladih na području općine Ilidža koje u proveo Institut, mladi najviše slobodnog vremena provode sa prijateljima, družeći se uživo ili online, gledajući TV i u druženju sa porodicom.

INFORMISANOST I MOBILNOST MLADIH

Mladi u općini Ilidža kao izvore informiranja najčešće koriste internet portale a svakodnevno ih prati 60,3% mladih, a televiziju 21,8%. Radio svaki dan sluša 13,5% mladih. Podcaste svaki dan gleda 7,3% Ilidžanaca. S druge strane, dnevne novine nikako ne čita 60,3% mladih, a magazine i časopise kao izvor informacija ne koristi 62,9% mladih. Mladi internet koriste svakodnevno (86,2% mladih) a najviše koriste putem pametnih telefona, i to 92,5%. Što se tiče društvenih mreža i online servisa, najzastupljeniji je Instagram koji svaki dan koristi 85,7% mladih. Youtube na dnevnoj bazi koristi njih 55,8%, TikTok 50,9% i Facebook 35,6%, a Snapchat 22,3% mladih.

Mobilnost mladih Ilidže, u smislu putovanja, je prilično dobra jer je 91,9% mladih u posljednjoj godini dana putovalo u druge gradove u BiH, dok je 7% istaklo kako nigdje nije putovalo. Među onima koji nisu napuštali svoju lokalnu zajednicu 55,6% je muškaraca i 44,4% žena. Kad je u pitanju lokalna mobilnost mladih, može se reći da neredovni i nesigurni javni prijevoz ne idu u prilog mladima u obavljanju svakodnevnih obaveza, od odlaska u školu, na fakultet, do treninga i slobodnih aktivnosti.

Kada je riječ o odlasku u inostranstvo, kod 45,5% mladih Ilidžanaca neko iz uže porodice je u prethodnih sedam godina napustio BiH. Kod 60,3% mladih neko iz šire porodice je otišao iz BiH u prethodnih sedam godina. Što se tiče odlaska iz države, 23,1% mladih Ilidže nikako nije

zainteresirano da napusti državu kako bi živjeli u inostranstvu. Mladi s Ilidže kao najveći razlog za odlazak iz BiH navode bolje uvjete rada i veće mogućnosti zaposlenja u inostranstvu (47,3%), dok je drugi razlog za odlazak iz BiH bolji standard i kvalitet života u inostranstvu (42,3%). Osim toga, nedostatak perspektive u BiH je također uzrok razmišljanja o odlasku mladih iz BiH (23,6%).

KULTURA I SPORT

Prilikom da često prisustvuju sportskim događajima ima 32,7% mladih, a 43,9% ih kaže da imaju priliku, ali rijetko. Na drugoj strani, 15,3% mladih ističe da nemaju uopće priliku posjećivati sportske događaje. Više od trećine mladih u općini Ilidža sasvim bi sigurno posjećivalo sportske događaje kada bi za to imali priliku (35,1%), a vjerovatno bi išlo na ovakve događaje 33% ispitanih. Mladih koje uopće ne zanima sport ima 11,2%, odnosno ne bi posjećivali sportska takmičenja i da imaju priliku.

Na pitanje da li imaju priliku posjećivati događaje iz oblasti kulture i umjetnosti (predstave, koncerte, izložbe i slično), bez obzira na to da li ih posjećuju, 44,9% mladih odgovorilo je da je to rijetko. Da često imaju priliku prisustvovati takvim događajima odgovorilo je 27,8% mladih.

Kao osnovni izazovi/problemi koji se pronalaze u oblasti kulture je nedostatak alociranih sredstava u Budžetu, odnosno nemogućnost finansiranja svih zahtjeva, nedovoljno uključivanje mladih u kreiranje kulturnih sadržaja, činjenica da je poimanje kulture i njenog značaja u unaprijeđenju kvalitete života na niskom nivou kao i neadekvatna informiranosti ali i nezainteresovanost mladih o raspoloživim prilikama.

SIGURNOST MLADIH

Prema istraživanju o položaju i potrebama mladih sa područja općine Ilidža sigurnosnom situacijom na Ilidži 62% mladih je nezadovoljno. Onih koji su pretežno zadovoljni ili potpuno zadovoljni je 34,6%. Na fokusnoj grupi mladi su govorili o tome zašto se osjećaju (ne)sigurno u svojoj lokalnoj zajednici. Najčešći razlog koji su naveli, a zbog kojeg se osjećaju nesigurno, jesu psi litalice, ali i nedostatak ulične rasvjete u pojedinim dijelovima općine. Osjećaju smanjene sigurnosti mladih doprinose i pojava džeparenja i sitnih krađa.

U projektivnim odgovorima mladih s Ilidže (poznaju li mladi nekoga ko je pretrpio neki vid nasilja), najčešće prepoznato nasilje je međuvršnjačko (37,7%) i porodično nasilje (26%). Slijede nasilje na internetu (22,6%), razbojništva (20,3%), partnersko nasilje (17,9%), nasilje na radnom mjestu (12,2%), seksualno nasilje (11,4%) i nasilje od ekstremističkih grupa (10,9%). Ipak, 37,9% mladih tvrdi da ne poznaje nikoga ko je bio žrtva nasilja, dok 6,2% nije željelo odgovoriti. Ovi podaci ukazuju na značajnu prisutnost različitih oblika nasilja u životima mladih, najčešće kroz iskustva osoba iz njihove okoline.

Kada je u pitanju rad policijskih službi na Ilidži, neodlučnih ima 32,5% (ni zadovoljni ni nezadovoljni), a nezadovoljstvo radom policije iskazalo je 46,5% mladih općine Ilidža. U poređenju s istraživanjem iz 2016. godine, tada je 24% mladih bilo zadovoljno radom policije, 2% potpuno zadovoljno, dok je 38% mladih bilo nezadovoljno ili potpuno nezadovoljno, a 35% neodlučno, podaci ukazuju na pad zadovoljstva radom policije i dalje prisutan visok stepen nepovjerenja i neodlučnosti.

Mladi bi voljeli da češće vide policiju u patroli ili na ulici, pogotovo kod terminala, jer se tamo često dešavaju džeparenja i neredi. Veća vidljivost policije na terenu bi zasigurno odvratila lica pod utjecajem alkohola i supstanci da remete javni red i mir kao i odvratila džeparoše i kradljivce od napada na građane. U svrhu unapređenja sigurnosti mladih u Ilidži, po procjeni članova radne grupe, potrebno je nastaviti sa edukacijom omladine i djece u

obrazovnim i vaspitnim ustanovama sa posebnim osvrtom i upoznavanjem mladih o štetnosti delikvetnog i kriminalnog ponašanja kako za oštećene tako i za počinioce.

Pravci djelovanja Strategije prema mladima su sublimirani u tri strateška cilja:

- **Strateški cilj 1:** Unaprijediti prilike za kvalitetno obrazovanje i zapošljavanje mladih kroz jačanje saradnje s obrazovnim i privrednim sektorom uz uključivanje inovacija.
- **Strateški cilj 2:** Osigurati pristupačne i kvalitetne usluge zdravstvene i socijalne zaštite za mlade te unaprijediti sigurnost i zdravlje mladih u zajednici .
- **Strateški cilj 3:** Omogućiti mladima pristup raznovrsnim kulturnim, sportskim i edukativnim sadržajima te unaprijediti mobilnost, informisanost i njihovo uključivanje u društveni život u zajednici.

TABELARNI PRIKAZ STRATEŠKIH CILJEVA SA PRIORITETIMA I MJERAMA

Strateški cilj 1: Unaprijediti prilike za kvalitetno obrazovanje i zapošljavanje mladih kroz jačanje saradnje s obrazovnim i privrednim sektorom uz uključivanje inovacija.	
Prioritet 2.1. Jačanje povezanosti obrazovanja i tržišta rada	
Mjere	Mjera 1.1.1. Poboljšati uvjete izvođenja i povećati kvalitet i relevantnost praktične nastave. Mjera 1.1.2. Uspostaviti sistemsku saradnju obrazovnih ustanova i privrede. Mjera 1.1.3. Povećati iskorištenost postojećih programa zapošljavanja.
Prioritet 1.2. Povećanje pristupa obrazovanju i stručnim obukama	
Mjere	Mjera 1.2.1. Smanjiti finansijske barijere za nastavak obrazovanja i usavršavanja. Mjera 1.2.2. Povećati motivaciju mladih za učenje i razvoj kompetencija.
Prioritet 1.3. Obezbijediti institucionalnu podršku za poduzetništvo mladih	
Mjere	Mjera 1.3.1. Jačati podršku i povećati broj mladih koji pokreću vlastiti biznis. Mjera 1.3.2. Obezbijediti kontinuiranu podršku i mentorstvo za mlade poduzetnike. Mjera 1.3.3. Jačanje finansijske pismenosti i poznavanja uloga lokalnih institucija kao podrška poduzetništvu mladih.

Strateški cilj 2: Osigurati pristupačne i kvalitetne usluge zdravstvene i socijalne zaštite za mlade te unaprijediti sigurnost i zdravlje mladih u zajednici .	
Prioritet 2.1. Kreirati dugoročni program stambene podrške mladima	
Mjere	Mjera 2.1.1. Unaprijediti pristup mladih programima stambenog zbirnjavanja.
Prioritet 2.2. Unaprijediti međusektorsku suradnju u oblasti socijalne zaštite mladih	
Mjere	Mjera 2.2.1. Kontinuirana saradnja sa Centrom za socijalni rad i školama na području općine Ilidža. Mjera 2.2.2. Jačati kapacitete i informisanost institucija o potrebama mladih.
Prioritet 2.3. Povećati socijalnu inkuziju i unaprijediti podršku mladima u riziku od marginalizacije	
Mjere	Mjera 2.3.1. Uspostaviti bazu podataka o mladima u riziku i njihovim potrebama. Mjera 2.3.2. Poticati uključivanje mladih iz socijalno osjetljivih grupa u programe osposobljavanja radi veće socijalne uključenosti. Mjera 2.3.3. Kreiranje programa socijalne brige koja prevenira marginalizaciju i socijalnu isključenost mladih. Mjera 2.3.4. Pojednostavljenje procedura za korištenje mjera i programa socijalne brige.

Prioritet 2.4. Unaprijediti sistem preventivnog djelovanja i saradnje između mladih i policije te povećati sigurnost u javnim prostorima i školama	
Mjere	Mjera 2.4.1. Jačanje prisustva i responzivnosti policije u zajednici. Mjera 2.4.2. Razviti lokalni program prevencije i suzbijanja vršnjačkog nasilja i devijantnih ponašanja. Mjera 2.4.3. Unapređenje komunalne infrastrukture za unapređenje sigurnosti mladih.
Prioritet 2.5. Jačati podršku mladima u oblasti brige o fizičkom i mentalnom zdravlju	
Mjere	Mjera 2.5.1. Unaprijediti zdravstvenu pismenost i dostupnost usluga za mlade. Mjera 2.5.2. Osigurati kontinuiranu podršku mentalnom zdravlju.

Strateški cilj 3: Omogućiti mladima pristup raznovrsnim kulturnim, sportskim i edukativnim sadržajima te unaprijediti mobilnost, informisanost i njihovo uključivanje u društveni život u zajednici.	
Prioritet 3.1. Jačanje infrastrukturne i institucionalne podrške mladima	
Mjere	Mjera 3.1.1. Uspostaviti Centar za mlade općine Ilidža. Mjera 3.1.2. Podržati razvoj i jačanje omladinskog sektora. Mjera 3.1.3. Poboljšati pristup i korištenje javnog prevoza. Mjera 3.1.4. Modernizacija postojećih sportskih i kulturnih objekata.
Prioritet 3.2. Unapređenje sistema informisanja i aktivno uključivanje mladih u procese odlučivanja	
Mjere	Mjera 3.2.1. Uspostavljanje efikasnog i održivog informativnog sistema za mlade. Mjera 3.2.2. Uključiti mlade u procese odlučivanja u zajednici.
Prioritet 3.3. Poticanje razvoja kulture, sporta, aktivizma i volonterizma mladih	
Mjere	Mjera 3.3.1 Kreirati nove i unaprijediti postojeće prilike za mlade u oblasti sporta, kulture, aktivizma, mobilnosti i volontiranja. Mjera 3.3.2. Povećati zainteresiranost mladih za učešćem u događajima, manifestacijama i aktivnostima koje organizira Općina

AKCIONI PLAN 2025 -2029. GODINE I PLANIRANI GODIŠNJI TROŠKOVI

Strateški cilj 1: UNAPRIJEDITI PRILIKE ZA KVALITETNO OBRAZOVANJE I ZAPOSŁJAVANJE MLADIH KROZ JAČANJE SARADNJE S OBRAZOVNIM I PRIVREDNIM SEKTOROM UZ UKLJUČIVANJE INOVACIJA									
Prioritet 1.1. Jačanje povezanosti obrazovanja i tržišta rada									
Problem	Mjere	Aktivnosti	Vrijeme provođenja					Nosioći provedbe	Troškovi
			'25	'26	'27	'28	'29		
Obrazovni sistem i praktična nastava nedovoljno pripremaju mlade za tržište rada, a ne postoje efikasni mehanizmi povezivanja sa poslodavcima. PROBLEM 1: Nedovoljan kvalitet i uvjeti izvođenja praktične nastave ne pripremaju mlade za tržište rada	1.1.1. Dati doprinos povećanju kvaliteta i relevantnosti praktične nastave.	- Revidirati i procijeniti koliko praktična nastava u srednjim školama odgovara na potrebu stjecanja praktičnih znanja i vještina. - Pružiti podršku za unapređenje praktične nastave kroz saradnju škola i privrednika		x	x	x		Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS, Srednje škole, zainteresovani privrednici, Općina	-
	1.1.2. Uspostaviti sistemsku saradnju obrazovnih ustanova i privrede.	Uspostaviti sistem partnerstava za izgradnju karijere između škola/fakulteta i lokalnih privrednika.		x	x	x	x	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS, Općina, privrednici srednje škole i fakulteti	Samozapošljavanje: 2026: 200.000 KM

PROBLEM 4: Programi podrške zapošljavanja koji je Općina namijenila isključivo mladima često ostaju neiskorišteni zbog neinformisanost o vladinim programima zapošljavanja ili neodgovarajući odnos ponude programa prema potrebama mladih		Nastaviti podršku programima samozapošljavanja, stipendiranja, prakse i prvog zaposlenja, stručnog zaposlenja).							2027:200.000 2028:200.000 KM 2029: 200.000 KM /godišnje Ukupno: 800.000,00 KM Stipendije/izvrsnost; ukupno 2.400.000,00 KM UKUPNO: 3. 200.000,00 KM
---	--	---	--	--	--	--	--	--	--

	1.1.3. Povećati iskorištenost postojećih programa zapošljavanja	- Unaprijediti informisanost mladih o postojećim programima zapošljavanja. (Infosesije o tekućim programima, podrška u aplikacijskom procesu) - Općina u saradnji sa Biroom za zapošljavanje poticati kreiranje i promociju materijala koji će mlade informisati o mogućnostima za zaposlenje		x	x	x	x	Općina Ilidža	-
		Program obuke za prekvalifikaciju/dokvalifikaciju i zapošljavanje mladih						Služba za privredu i lokalni ekonomski razvoj Služba za zapošljavanje KS- Biro Ilidža Javne ustanove zainteresovani za program	- 2026: 50.000,00 KM 2027: 60.000,00 KM 2028: 60.000,00 KM

								2029: 60.000,00 KM <u>Ukupno:</u> <u>230.000,00</u> <u>KM</u>
		Pružanje mogućnosti mladima za sticanje prvog radnog iskustva i sposobljavanja						2026: 370.000,00 KM 2027: 370.000,00 KM 2028: 370.000,00 KM 2029: 370.000,00 KM (bez zasnivanja RO) <u>Ukupno:</u> <u>1.480.</u> <u>000,00 KM</u>

		Redovni dijalozi sa mladima o temama od interesa za mlade (koje privredne djelatnosti treba podržati) – uz planiranje godišnjeg Budžeta							2026: 500,00 KM 2027: 500,00 km 2028: 500,00 KM 2029: 500,00 KM godišnje; Ukupno <u>2.000,00</u> <u>KM</u>
Prioritet 1.2. Povećanje pristupa obrazovanju i stručnim obukama									
Problem	Mjere	Aktivnosti	Vrijeme provođenja					Nosioci provedbe	Troškovi
			'25	'26	'27	'28	'29		
Mladi odustaju od daljeg obrazovanja zbog nedostatka finansijskih sredstava ili osjećaja besperspektivnosti. Komercijalne obuke su im finansijski nedostupne. PROBLEM 2: Mladi ne nastavljaju školovanje jednim dijelom jer ne	1.2.1. Smanjiti finansijske barijere za nastavak obrazovanja i usavršavanja.	Nastaviti pružanje podrške neformalnom obrazovanja mladih		x	x	x	x	Općina Zainteresovani privredni subjekti	2026: 60.000,00 KM 2027: 60.000,00 KM 2028: 60.000,00 KM

vide perspektivu u daljem obrazovanju a dio njih zbog finansijskih razloga; PROBLEM: 5 Programi edukacije o vještinama potrebnim na tržištu rada postoje kao komercijalna ponuda (usavršavanje, neformalnih obuka) ali ih mladi finansijski sebi ne mogu priuštiti – potrebno je da općina kreira susfinasiranje ovakvih obuka.									2029: 60.000,00 KM u okviru transfera neprofitnim organizacijama – obrazovanje i mladi; <u>Ukupno</u> <u>240.000,00</u> <u>KM</u>
		Nastaviti podržavati programe lokalnih stipendija.							<u>2026:</u> <u>470.000,00</u> <u>KM</u> <u>2027:</u> <u>470.000,00</u> <u>KM</u> <u>2028:</u> <u>470.000,00</u> <u>KM</u> <u>2029:</u> <u>470.000,00</u> <u>KM</u> <u>Ukupno:</u> <u>1.880.000,00</u> <u>KM</u>

									socijalne stipendije
		Pružanje podrške programu subvencioniranja vanrednog školovanja i prekvalifikacija za mlade sa SSS							-
	1.2.2. Povećati motivaciju mladih za učenje i razvoj kompetencija	Organizovati promotivne kampanje o važnosti obrazovanja i cjeloživotnog učenja.		x	x	x	x	Općina srednje škole nevladine organizacije	2026: 1.000,00 KM 2027: 1.000,00 KM 2028: 1.500,00 KM 2029: 1.500,00 KM <u>Ukupno:</u> <u>5.000,00</u> <u>KM</u>

Prioritet 1.3. Obezbijediti institucionalnu podršku za preduzetništvo mladih								
Problem	Mjere	Aktivnosti	Vrijeme provođenja					Troškovi
			'25	'26	'27	'28	'29	
Mladi pokazuju nizak stepen spremnosti za pokretanje vlastitog biznisa zbog nedostatka podrške, mentorstva i praktičnih znanja.	1.3.1 Jačati podršku i povećati broj mladih koji pokreću vlastiti biznis.	- Podržavati programe za podršku biznisima mladih– grant + mentorstvo + mreža podrške. ↳ Kreirati Fond za omladinske startape (Planirati i izdvojiti sredstva za startape mladih; razviti kriterije za JP, promocija, praćenje rezultata i mentorstvo		x	x	x	x	2026: 75.000,00 KM 2027: 75.000,00 KM 2028: 75.000,00 KM 2029: 75.000,00 KM 300.000,00 KM ukupno

		 Mentorstvo za biznise mladih- odabir mentora i budžetiranje/ finansiranje procesa Obezbijediti pravnu, poresku i druge vidove podrške							2026: 15.000,00 KM 2027: 15.000,00 KM 2028: 10.000 KM 2029: 10.000 KM 50.000,00 KM ukupno
	1.3.2 Obezbijediti kontinuiranu podršku i mentorstvo za mlade preduzetnike.	• Uspostaviti vezu sa postojećim inkubatorima i fondovima.		x	x	x	x		Nisu potrebna sredstva
		• Organizovati obuke o preduzetničkim vještinama		x	x	x	x		10.000,00 KM ukupno
		• Uspostaviti sistem edukacije i informisanja o osnivanju biznisa /radionica i obuka za digitalni marketing, e-trgovine , startup-e		x					-

	1.3.3. Jačanje finansijske pismenosti i poznavanje uloga lokalnih institucija kao podrška preduzetništvu mladih	Redovne periodične edukacije finansijske pismenosti, poduzetništva i digitalnih alata (za učenike i studente)		x	x	x	x	Škole, Općina Javne ustanove	2026: 5.000,00 KM; 2027: 5.000,00 KM; 2028: 5.000,00 KM; 2029: 5.000,00 KM; <u>Ukupno:</u> <u>20.000,00</u> <u>KM</u>
		Obezbjediti informacije o funkcionisanju općinskih službi, biroa i agencija.		x	x	x	x	Općina Ilidža Nevladine organizacije	-
		Kreirati vodič „Institucije i prilike za mlade na području općine“.		x				Općina Ilidža	1.000,00 KM ukupno

STRATEŠKI CILJ 2: OSIGURATI PRISTUPAČNE I KVALITETNE USLUGE SOCIJALNE I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZA MLADE TE UNAPRIJEDITI SIGURNOST I ZDRAVLJE MLADIH U ZAJEDNICI										
Prioritet 2.1. Kreirati dugoročni program stambene podrške mladima										
Problem	Mjere	Aktivnosti	Vrijeme provođenja					NosioCI provedbe	Troškovi	
			'25	'26	'27	'28	'29			
Grupa problema: 1 Postojeći modeli stambene podrške nisu usklađeni sa stvarnim potrebama mladih, niti uzimaju u obzir socio-ekonomske razlike i oblike zajedničkog stanovanja. – Postojeći sistem stambene podrške ne odgovara stvarnim potrebama mladih – Nedostatak budžetskih sredstava za podršku mladima	2.1.1. Unaprijediti pristup mladih programima stambenog zbrinjavanja	- Istražiti potrebe mladih za stambenim modelima (npr. subvencije, socijalni stanovi, zajedničko stanovanje). - Kreirati lokalni program subvencioniranog stanovanja za mlade i mlade porodice. - Osigurati povećanje sredstava za budžetsku liniju za stambenu podršku mladima. - Pojednostavljenje procedura za podnošenje prijava na programe stambenog zbrinjavanja - Digitalizacija prijava infosesije za mlade		x	x	x	x	Općina Ilidža	2026: 60.000,00 KM 2027: 60.000,00 KM 2028: 60.000,00 KM 2029: 60.000,00 KM Ukupno: 240.000 KM	
Prioritet 2.2. Unaprijediti međusektorsku saradnju u oblasti socijalne zaštite mladih										
Grupa problema 2: Nedostatak međusektorske i međuinstitucionalne saradnje u oblasti socijalne brige o mladima	2.2.1- Kontinuirana saradnja sa JU „Kantonalni centar za socijalni rad“- Služba socijalne zaštite Općine	- Odrediti kontakt osobu za mlade unutar JU KCSR i održavati sastanke relevantnih aktera. - Kontinuirana saradnja na organizovanju mjera socijalne brige		x	x	x	x	Centar za socijalni rad Općina Ilidža	- Redovna sredstva JU „Kantonalni	

(JU „Kantonalni centar za socijalni rad“-Služba socijalne zaštite Općine Ilidža, obrazovne ustanove i dr. Institucije) otežava blagovremeno prepoznavanje i podršku mladima u riziku.	Ilidža i školama na području Općine ilidža	po mjeri mladih (screening, terenske posjete i sl.) • Podrška saradnji između JU KCSR i škola na području općine						OŠ i SŠ na području općine	centar za socijalni rad“ Sarajevo – Služba socijalne zaštite Općine Ilidža
Grupa problema 3: Nedostatak informacija i podataka o mladima u oblasti socijalne brige ograničava planiranje i donošenje odluka zasnovanih na informacijama, podacima i dokazima.	2.2.2. Jačati kapacitete i informisanost institucija o potrebama mladih	• Poticati na razmjenu informacija između institucija. • Kreirati sistem prikupljanja i praćenja podataka o mladima u socijalnoj potrebi. • Pružati podršku edukacijama o specifičnim potrebama mladih. • Povećati transparentnost i komunikaciju prema javnosti o dostupnim socijalnim uslugama.		x	x	x	x	Općina Ilidža, JU „Kantonalni centar za socijalni rad“ Sarajevo – Služba socijalne zaštite Općine Ilidža Osnovne i srednje škole na području općine NVO sektor	-

Prioritet 2.3. Povećati socijalnu inkluziju i unaprijediti podršku mladima u riziku od marginalizacije									
Grupa problema 4: Mladi u riziku od marginalizacije imaju slab pristup socijalnoj zaštiti - Nedovoljna socijalna podrška i složene procedure - Nedovoljna socijalna uključenost mladih iz osjetljivih grupa u programima osposobljavanja	2.3.1. Uspostaviti bazu podataka o mladima u riziku i njihovim potrebama.	Razviti sistem za prikupljanje i analizu podataka o mladima u oblasti socijalne brige.		x					-
	2.3.2. Poticati uključivanje mladih iz socijalno osjetljivih grupa u programe osposobljavanja radi veće socijalne uključenosti	Podsticaj poslodavcima kroz programe zapošljavanja mladih kako bi se povećalo inkluzivno zapošljavanje mladih iz marginaliziranih i socijalno osjetljivih grupa		x	x	x	x	JU „Kantonalni centar za socijalni rad“ Sarajevo – Služba socijalne zaštite Općine Ilidža Općina Ilidža, lokalni privrednici, NVO	2026: 200.000,00 KM 2027: 200.000,00 KM 2028: 200.000,00 KM 2029: 200.000,00 KM <u>Ukupno 800.000,00 KM</u>

	2.3.3. Kreiranje programa socijalne brige koja prevenira marginalizaciju i socijalnu isključenost mladih	• Pružati podršku za kreiranje priručnike za podršku • Organizovati radionice i grupe podrške • Podrška programima mentorstva za mlade • Podrška organizovanju edukativnih događaja • Pojednostavljenje procedura za korištenje mjera i programa socijalne brige		x	x	x	x		2026: 50.000,00 KM 2027: 50.000,00 KM 2028: 50.000,00 KM 2029: 50.000,00 KM <u>Ukupno</u> <u>200.000,00</u> <u>KM</u>
	2.3.4. Pojednostavljenje procedura za korištenje mjera i programa socijalne brige	• Uvesti digitalni sistem evidencije (digitalizacija procesa prijava, evidencije, ostvarivanje prava) • Skraćivanje administrativnih koraka pri apliciranju i ostvarivanju prava • Edukacija osoblja iz javnih ustanova i Općine		x	x				-

Prioritet 2.4. Unaprijediti sistem preventivnog djelovanja i saradnje između mladih i policije i povećati sigurnost u javnim prostorima i školama										
Grupa problema 4: Nedostatak programa koji povezuju policiju i mlade smanjuje povjerenje i povećava rizik od delinkventnog ponašanja.	2.4.1. Jačanje prisustva i respozivnosti policije u zajednici	- Pružiti podršku za formiranje programa za rad sa mladima pri PU Ilidža. - Podrška za uspostavljanje redovne preventivne i edukativne aktivnosti sa mladima - (npr. „Mladi i policija“).		x	x	x	x	MUP KS/Policijska uprava Ilidža Komisija za sigurnost, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS, Omladinske organizacije	-	
Problem 5: Mladi se osjećaju nesigurno u lokalnoj zajednici zbog nedostatka javne rasvjete, napuštenih prostora, prisustva pasa lualica i vršnjačkog nasilja.	2.4.2. Pružati podršku programima prevencije i suzbijanja vršnjačkog nasilja i devijantnih ponašanja	Pružiti podršku saradnji između škola, roditelja, policije i lokalne zajednice.		x	x	x	x	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS, Općina Ilidža, PU Ilidža, škole, omladinske organizacije, nevladine organizacije	2026: <u>5.000,00</u> <u>KM</u> 2027: <u>5.000,00</u> <u>KM</u> 2028: <u>5.000,00</u> <u>KM</u> 2029: <u>5.000,00</u> <u>KM</u> <u>20.000.00</u> <u>KM ukupno</u> za program	

									suzbijanja međuvršnj ačkog nasilja na području Općine
		Informisanje o mehanizmima koji su dostupni za prijavu nasilja i brze intervencije		x	x	x	x	PU Ilidža Općina Ilidža	-
	2.4.3- Unapređenje komunalne infrastrukture za unapređenje sigurnosti mladih	- Unapređenje infrastrukture - videonadzor - Unapređenje infrastrukture – javna rasvjeta		x	x	x	x	Općina Ilidža u saradnji sa višim nivoima vlasti	2026: <u>100.000,00 KM</u> 2027: <u>100.000,00 KM</u> 2028: <u>100.000,00 KM</u> 2029: <u>100.000,00 KM</u> <u>400.000,00 KM ukupno</u>

Prioritet: 2.5. Jačati podršku mladima u oblasti brige o fizičkom i mentalnom zdravlju										
Grupa problema 5: Mladi ne posvećuju dovoljno pažnje preventivnim pregledima i mentalnom zdravlju, dok su savjetodavne usluge nedovoljno razvijene. -Mladi ne vode računa o sopstvenom zdravlju (preventiva, sistematski pregledi) -Nedostatak sistemske podrške mentalnom zdravlju mladih – (fali savjetovanje i terapijski rad terapijski rad/finasije)	2.5.1. Unaprijediti zdravstvenu pismenost i dostupnost usluga za mlade.	Kontinuirana info kampanja o važnosti preventivnih pregleda i zdravih životnih navika.		x	x	x	x	Općina Ilidža, Dom zdravlja Ilidža/Centar za mentalno zdravlje, JU Zavod za zdravstvenu zaštitu žena i materinstva KS	Kontinuirano	
		Pružanje podrške podizanju svijesti i brige o reproduktivnom zdravlju mladih							Kroz podršku projektima za mlade	
	2.5.2. Osigurati kontinuiranu podršku mentalnom zdravlju.	Pružanje podrške programima savjetovanja o mentalnom zdravlju mladih kroz aktivnosti Doma zdravlja Ilidža i Centra za mentalno zdravlje							Uključiti fakultete sa područja Ilidže koji imaju programe vezane za zaštitu zdravlja Nevladine organizacije Srednje škole	Dom zdravlja Ilidža da provodi aktivnosti

Strateški cilj 3. OMOGUĆITI MLADIMA PRISTUP RAZNOVRSNIM KULTURNIM, SPORTSKIM I EDUKATIVNIM SADRŽAJIMA TE UNAPRIJEDITI MOBILNOST, INFORMISANOST I NJHOVO UKLJUČIVANJE U DRUŠTVENI ŽIVOT U ZAJEDNICI									
Prioritet 3.1 Jačanje infrastrukturne i institucionalne podrške mladima									
Problem	Mjere	Aktivnosti	Vrijeme provođenja					Nosioци provedbe	Troškovi
			'25	'26	'27	'28	'29		
Grupa problema 1. Nepostojanje centra za mlade kao centralnog mjesta aktivnosti, informacija, edukacija i okupljanja mladih u slobodno vrijeme	3.1.1 Uspostaviti Centar za mlade općine Ilidža	Identificiranje prostora Centar za mlade	x	x				Općina Ilidža	kontinuirano
		Obezbjedivanje prostora za rad i organizaciju aktivnosti omladinskih organizacija i neformalnih grupa mladih		x	x	x	x	Kantonalni nivo vlasti (Vlada i ministarstva)	
		Uspostavljanje procedura i načina korištenja prostorija/ centra za mlade		x				JU „Kulturno – sportski i rekreacioni centar“ Ilidža	-
Grupa problema 2. Slaba povezanost između mladih i institucija vlasti Ne postoji uspostavljena saradnja između	3.1.2 Podržati razvoj i jačanje omladinskog sektora	Osigurati sredstva namijenjena (su)finansiranju projekata za mlade		x	x	x	x	Općina Ilidža Služba za obrazovanje, kulturu, sport i mlade Komisije za obrazovanje, kulturu, sport i pitanja mladih	2026: 50.000.00 KM 2027: 50.000.00 KM 2028: 50.000.00 KM 2029: 50.000.00 KM <u>200.000.00 KM</u> <u>ukupno</u>

Komisije za mlade i Vijeća mladih		Pružanje tehničke i savjetodavne pomoći pri realizaciji projekata od strane organizacija i mladih		x	x	x	x		-
		Jačanje kapaciteta Službe za obrazovanje, kulturu, sport i mlade zapošljavanjem novih službenika za bolju komunikaciju i rad s mladima		x					-
		Pružanje podrške saradnji Komisije za oblast mladih Općinskog vijeća i Vijeća mladih općine Ilidža		x	x	x	x		-
Problem 3. Mladi iz rubnih i ruralnih dijelova općine imaju značajno slabiji pristup edukativnim i društvenim programima zbog problema u prevozu, loše komunikacije i nedostatka lokalnih sadržaja	3.1.3 Poboljšati pristup i korištenje javnog prevoza	Saradnja sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo s ciljem rješavanja problema povezanosti ruralnih naselja sa centrom općine		x				Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	-
		Pružanje podrške rješavanju pitanja u vezi kvalitete i redovnosti gradskog prevoza		x				Općina Ilidža	-
Problem 4. Objekti za sport i kulturu nisu modernizirani i prilagođeni potrebama mladih	3.1.4 Modernizacija postojećih sportskih i kulturnih objekata	Mapiranje potreba kulturno-sportskih objekata na području općine Ilidža		x	x			Općina Ilidža	-
		Konsultacije sa sportskim klubovima i udruženjima iz oblasti kulture za njihove potrebe		x				JU „Kulturno – sportski i rekreacioni centar“ Ilidža	

		Saradnja sa višim nivoima vlasti na obnovi i unaprjeđenju objekata za sportske i kulturne aktivnosti		x	x	x	x	Vlada KS i Ministarstvo kulture i sporta KS	
		Rekonstrukcija i adaptacija prostora u kojima se realiziraju sportske ili kulturne aktivnost		x	x	x	x		

Prioritet 3.2. Unapređenje sistema informisanja i aktivno uključivanje mladih u procese odlučivanja									
Grupa problema 5. Neprilagođena promocija općinskih programa na kanalima informisanja koje koriste mladi o programima i prilikama koje im se nude Nepostojanje integrisanog sistema informisanja Grupa problema 6. Mladi nisu uključeni u kreiranje programa sportskih i kulturno-umjetničkih sadržaja u općini Ilidža Mladi nisu uključeni u procese odlučivanja unutar zajednice	3.2.1 Uspostavljanje efikasnog i održivog informativnog sistema za mlade	Redovno ažuriranje i prilagođavanje sadržaja koji je namijenjen mladima na svim kanalima informisanja		x	x	x	x	Općina Ilidža Nadležna služba za informisanje Vijeće mladih i omladinske organizacije Osnovne i srednje škole Javne ustanove	Kontinuirano Kroz Javne pozive – kultura sport, mladi
		Uspostavljanje posebnog odjeljka na web stranici Općine Ilidža koji će se odnositi na mlade		x					
		Podrška za kampanje na društvenim mrežama o važnim temama a mlade		x	x	x			
		Kontinuirana saradnja Općine sa školama, nevladinim organizacijama i javnim ustanovama radi ažurnih informacija		x	x	x	x		
		Kontinuirana promocija značaja djelovanja omladinskih udruženja i stjecanja neformalnog obrazovanja kroz aktivnosti Vijeća mladih i nadležne općinske službe		x	x	x	x		
	3.2.2 Uključivanje mladih u procese odlučivanja u zajednici	Uključiti predstavnika mladih u rad Komisije za obrazovanje, kulturu, sport i pitanja mladih Općinskog vijeća Ilidža		x				Općinsko vijeće Općina Ilidža Služba za obrazovanje, kulturu, sport i mlade Radne grupe za kreiranje	-
		Pozivanje omladinskih organizacija za učešće u javnim raspravama		x	x	x	x		-

Nedovoljna komunikacija i saradnja između Općine, Komisije za mlade sa predstavnicima omladinskih organizacija		Predstavnike mladih uključiti u kreiranje kulturno-sportskog sadržaja kroz doprinos u radnim grupama		x	x	x	x	kulturno-sportskog sadržaja na području općine Ilidža	
Prioritet 3.3. Poticanje razvoja kulture, sporta, aktivizma i volonterizma mladih									
Grupa problema 7. Nedostatak sadržaja i događaja iz oblasti kulture i umjetnosti Nedovoljno prilika za mlade talente i ograničene mogućnosti za profesionalni razvoj mladih sportista i umjetnika	3.3.1 Kreirati nove i unaprijediti postojeće prilike za mlade u oblasti sporta, kulture, aktivizma, mobilnosti i volontiranja	Pružanje podrške projektima mladih iz oblasti kulture, umjetnosti i sporta						Općina Ilidža Služba za obrazovanje, kulturu, sport i mlade	Sportske manifestacije - 80.000,00 KM godišnje x 4 godine; ukupno 320 000,00 KM Transfer neprofitnim org iz oblasti sporta- - 700.000,00 KM godišnje;

Nedostatak prilika za volontiranjem									ukupno 2.800.000,00 KM
Ograničena sredstva za projekte mladih									Sportske igre mladih 20 000,00 KM godišnje; ukupno 80.000,00 KM
-Nedostatak programa koji podržavaju aktivizam i angažman mladih								JU „KSIRC“ Ilidža	Manifestacije i programi – 100.000,00 godišnje - 400.000,00 KM
Nezadovoljstvo mladih zbog nedostatka kvalitetnih sadržaja za provođenje slobodnog vremena – nedostaju besplatne radionice, kulturni i sportski programi koji bi bili dostupni široj populaciji mladih									Transfer kultura – 4*60.000 KM
									Ukupno 240.000 KM
									Obrazovanje i mladi 60 000* 4 - 240.000 KM
Nedostatak koordinacije i povezanosti između									UKUPNO: 4.080.000,00 KM
		Nastaviti sa podrškom mladima, klubovima, udruženjima kroz		x	x	x	x		Kontinuirano

Općine, obrazovnih institucija, sportskih organizacija i kulturnih centara		omogućavanje besplatnog korištenja sala, dvorana i drugih prostora za treninge i druge aktivnosti iz oblasti kulture i sporta							
		Poboljšanje saradnje sa nevladinim organizacijama, udruženjima iz oblasti kulture, sportskim klubovima i i javnim ustanovama koji provode projekte za mlade							
		Kroz stipendije i nagrade za izvrsnost pružiti podršku mladim sportistama i umjetnicima							120.000,00 KM - ukupno (nagradni fond za učenike, studente, istaknute sportiste)
		Poticanje mladih za volontiranje i aktivizam u lokalnoj zajednici							
		Općina ima kalendar kulturnih, sportskih aktivnosti i koncerata		x	x	x	x		

		Uključivanje mladih u organizaciju i realizaciju događaja koje organizira Općina		x	x	x	x	kulturu, sport i pitanja mladih	-
--	--	--	--	---	---	---	---	---------------------------------	---